

“Wat leveren vrijplaatsen eigenlijk op?“, wordt veel gevraagd, en: “Wat heb ik eraan als ik erin stap?” Vrijplaatsen hebben niet tot doel iets op te leveren. Het enige doel van een vrijplaats is een vrijplaats te zijn. Mensen die vrijplaatsen organiseren nemen niet de zorg op zich voor de resultaten van andere deelnemers. Toch verwachten we resultaten, op grond van onze ervaringen in vrijplaatsen. In de eerste plaats het resultaat dat ontstaat als je met een diverse groep mensen in gesprek gaat en al gauw de hele wereld aan tafel blijkt te zitten. In de tweede plaats (maar dat ontstaat wat later) de ontdekking dat alles waar de mensen aan tafel zich druk over maken of waar ze zich voor inzetten, op de een of andere manier met elkaar verbonden is, en dat het gesprek die verbinding blijkt te versterken. In de derde plaats opent zich een wereld van mogelijkheden om aan de slag te gaan met wat er individueel of voor de hele groep toe doet.

Opbrengsten van vrijplaatsen?

Vrijplaats-bezoekers geven elkaar de ruimte om te onderzoeken en aan de slag te gaan. Niet de vrijplaatsen hebben resultaat; de deelnemers zelf boeken resultaten, gesteund door het gesprek met elkaar. Twee voorbeelden daarvan staan in deze Vrijbrief.

Filia den Hollander (links) presenteert de allereerste versie van de alternatieve Europese grondwet in Vrijplaats **De lerende samenleving**. (12-1-2005, de dag dat de huidige grondwet werd aangenomen in het Europese parlement.)

Niet dicht gedacht, wel door gedacht, iets te bedacht gedacht?

Door leren doordenken, denken leren
Vrijplaatsen verplaatsen gedachten door
denken te doordenken
Leert denken zo leren of denk je te leren?
En blijft het bij denken, zonder willen of doen
Tenzij doordenkend het denken door delen
meedenken wordt
Waarmee je denken eerst ons denken en dan
een gedachte wordt
Die wij denkend bedienen tot het een
doordenkertje wordt.

Uitgedacht

Peter Luttk, 27-10-2004

Meer vrijplaatsen

Op respectievelijk 13 en 20 december 2004 zijn twee nieuwe vrijplaatsen gestart. De eerste noemt zich het **Ministerie van Vrolijke Sabotage** en buigt zich over de vraag wat je als individu kunt doen in doldraaiende organisatorische en maatschappelijke systemen. De tweede heeft als werktitel

Lerende Overheid en bevat mensen die met elkaar gemeen hebben dat ze aan de overheid werken. In beide groepen is besloten om gedurende enige tijd regelmatig bijeen te komen en in beide groepen zijn nog nieuwe leden welkom. Het Ministerie van Vrolijke Sabotage komt op 21 maart weer samen.

Parallel hieraan is een derde groep ontstaan, die geen vrijplaats maar eerder een werkplaats is. Deze werkplaats noemt zich het **Departement van zwakke signalen** en heeft als doel om voor de zomer van 2005 een conferentie te organiseren waar 100 zwakke en hoopvolle signalen van vernieuwing zich zichtbaar maken. Daarnaast zullen vrijplaatsen georganiseerd worden in een **congres over vraagsturing** dat onder andere voorbereid wordt door Peter Luttk van DOTank.

Tot slot gebruiken we steeds vaker 'de vrijplaats' als vorm in **workshops**. Een voorbeeld hiervan was de workshop 'Luisteren naar leerlingen' op de werkconferentie van de Lerende Regio Arnhem (23 februari); tijdens de studiedag van de VIA NOVA Academy op 3 juni zal Julien Haffmans een andere workshop in deze vorm verzorgen.